

تحلیل

مروری بر در گیری‌های مرزی ارمنستان و

آذربایجان؛

صلح دست نیافتنی ترین

بین دو همسایه است

زینب کباتی

کارشناس روابط بین الملل

صلح دست نیافتنی ترین بین دو همسایه است، چرا؟ چون بحران ژئوپلتیکی در این منطقه در گرفته است. بحران ژئوپلتیکی عبارت است از منازعه و کشمکش کشورها و بازیگران سیاسی بر سر کنترل و تصرف یک یا چند موقعیت و عامل جغرافیایی.

ناگورنو - قره باغ، منطقه خودمختار ارمنی نشین در غرب جمهوری آذربایجان و در نزدیکی مرزهای ارمنستان است. با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، ارمنه ساکن قره باغ یا حمایت ارمنستان، استقلال خود را از باکو اعلام کردند. اقدامات جدایی طلبانه در قره باغ کوهستانی، موجب درگیری نظامی طی سال‌های ۱۹۹۲ الی ۱۹۹۴ میلادی میان نیروهای ارمنی و جمهوری آذربایجان و خارج شدن این منطقه و هفت شهسهر آذری اطراف آن از نظارت دولت باکو گردید. این مناقشه مناسبات امنیتی در قفقاز جنوبی را با بحران جدی مواجه ساخته است. مناقشه قره باغ حتی بر مسائل قفقاز شمالی و به دنبال آن بر سیاست‌های فدراسیون روسیه نیز تاثیر گذاشته و به عاملی برای حضور برخی از قدرت‌های فرامنطقه‌ای، همچون ایالات متحده و اروپا تبدیل شده است.

از ۱۹۹۲ به این سو و پس از آتش بس، گروه مینسک (روسیه، آمریکا و فرانسه از سال ۱۹۹۷ میلادی ریاست مشترک گروه میانجی مینسک سازمان امنیت و همکاری اروپا ویژه حل مناقشه قره باغ را بر عهده دارند) تلاش کرده که به این مسئله یک چار چوب حقوقی بدهد اما کشورها از این موضوع بی‌عنوان یک اهرم فشار در بازی‌های کلان خود استفاده می‌کنند و همین امر باعث شده که نتیجه‌ای حاصل نشود.

ارمنستان و جمهوری آذربایجان پس از نخستین جنگ بر سر قریب‌تر در اوایل دهه ۱۹۹۰ با بیش از ۳۰ هزار کشته، بار دیگر در پاییز ۲۰۲۰ بر سر کنترل این منطقه با یکدیگر درگیر شدند. گذشته شدند و بخش‌هایی از قره باغ به موجب یک توافق آتش بس میان ایسروان و باکو که با میانجیگری مسکو منعقد شد، تحت حاکمیت دوباره جمهوری آذربایجان درآمد. روسیه در پاییز سال ۲۰۲۰ و پس از آتش بس میان ارمنستان و جمهوری آذربایجان که در پی جنگ یک ماه‌نیمه به وقوع پیوست، نیروهای حافظ صلح خود در منطقه قره باغ مستقر کرد. البته پس از این توافق هم گزارش‌هایی از وقوع درگیری‌های پراکنده همراه با تلفات منتشر شده است. ارمنستان هم‌زمان از جامعه جهانی خواسته بود تا مانع «فداهامای نهاجمی» جمهوری آذربایجان شوند. حالا هر یک از طرفین درگیر یکدیگر را به نقض توافق آتش بس قره باغ که با میانجی گری روسیه به دست آمده است، متهم می‌کنند.

جمهوری آذربایجان به بهانه ایجاد خطوط موازلاتی در منطقه به دنبال ایجاد دالان موهوم پان ترکی با عنوان «دالان زنگزور» در جنوب ارمنستان است و طبیعتاً هیچ فردی در ارمنستان قابل به دادن چنین امتیازی به جمهوری آذربایجان نیست. این کشور اختلافات مرزی و نقاط دقیق مرزی را که باید بین دو کشور باشد و در دوره شوروی وجود داشته، محلی برای درگیری با ارمنستان قرار داده تا این کشور را برای پذیرش این دالان تحت فشار قرار دهد.

در طول سالهایی که کشورها و مجامع بین المللی برای صلح و حل بحران قره باغ تلاش کردند؛ تنها نتیجه‌ای که حاصل شده است «آتش بس» بین طرفین بوده و هیچ معاهده صلحی شکل نگرفته این یعنی همچنان اختلافات به قوت خود باقی است. به نظر می‌رسد؛ در شرایط کنونی روسیه (حامی ارمنستان) درگیر جنگ با اوکراین می‌باشد و در جنگ قره باغ سال ۲۰۲۰ به عنوان میانجی، نیروهای حافظ صلح خود را در منطقه مستقر کرده بود نتوانسته به وظیفه خود عمل کند؛ از طرفی جمهوری آذربایجان با انعقاد قرارداد با اروپا و جهت افزایش ۳۰ درصدی صادرات گاز به اروپا، و با حمایتی که از جانب ترکیه و اروپا دارد احساس می‌کند این شرایط فرصتی است که می‌تواند از آن برای منافع خود استفاده کند و به نظر شروع کننده این جنگ به همین دلایل است.

در تبیین دلایل تطویل بحران قره باغ، موضوع مهم این است که علاوه بر برداشت خاص و ذهنی ارمنه و یا ادعای ارضی طرفین، عوامل دیگری از جمله

داخلت‌های کشورهای دیگر نیز دخیل هستند که باعث می‌شود کنترل منازعه از دست دو کشور در گیر خارج گردد؛ چرا که هر از چندگاهی یکی از دولت ذی نفع و دارای منافع متفاوت و گاه متضاد، باعث مشکل تر شدن روند دست یابی به تفاهم و توافق می‌شود. بنابراین هر قدر بر تعداد بازیگران این بحران افزوده شود، امکان رسیدن به تفاهم نیز دشوار تر می‌گردد و احتما تداوم و تطویل آن نیز افزایش می‌یابد. بنابراین چندان هم عجیب نیست که تلاش‌های منطقه‌ای و بین المللی برای پایان دادن به این مناقشه پس از گذشت نزدیک به سه دهه، همچنان بی نتیجه باقی مانده است. از سوی دیگر، در پیش گرفتن موضع سرسختانه از سوی هر یک از طرف‌های درگیر، امیدانکی را برایی نیل به توافقنامه صلح در این منطقه حساس سیاسی باقی گذاشته است.

توصیه رهبر انقلاب به دانشجویان دراربعین حسینی (ع)،

تواصی به حق و تواصی به صبر دستور العمل ماست

رهبر انقلاب اسلامی در اربعین سید و سالار شهیدان، حسینیه امام خمینی (ره) میزبان هیئت‌های دانشجویی بود و دانشجویان عزادار در حضور رهبر انقلاب اسلامی همنوا با زائران کربلای معلی یکپارچه ندای «لبیک یا حسین» سر دادند. به گزارش ایسنا، در پایان مراسم عزاداری، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در سخنانی دل‌های پاک و مؤمن جوانان را موجب کیفیت‌بخشی به دعا و موعظه و افزایش هدایت الهی

دانستند و گفتند: مراسم اربعین که پرچم بلند حضرت سیدالشهدا است امسال با شکوه‌تر و معظم‌تر از هر دوره دیگری در تاریخ بر گزار شد. رهبر انقلاب، حادثه معجزه‌آسای راهپیمایی اربعین را نشانه اراده پروردگار برای برافراشته‌تر کردن پرچم اسلام اهل‌بیت خواندند و افزودند: این حرکت با هیچ سیاست و تدبیر بشری قابل تحقق نیست و این دست خدا است که با این جلوه عظیم بشارت می‌دهد راه پیش

روی ما روشن و بیمودنی است. ایشان، جوانان را به قدر دانستن دوران جوانی و اهتمام ویژه به هیئت‌های حسینی توصیه کردند و گفتند: هیئت‌ها هم باید یاد اهل بیت را زنده نگه دارند هم مرکز و پایگاه تبیین حقایق باشند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به تلاش‌های بی‌وقفه بدخواهان و ره‌زنان حقایق پر ضد حوادث مهمی همچون راهپیمایی شورانگیز اربعین، همگان را به وظیفه‌شناسی سفارش و خاطر نشان کردند: دو جمله حیاتی و جاودانی قرآن یعنی تواصی به حق و تواصی به صبر برای همیشه و بخصوص برای امروز ما یک دستور العمل اساسی است. ایشان، صبر را به معنای پایداری، ایستادگی، خسته نشدن و خود را در بن بست ندادن دانستند و خطاب به جوانان عزیز

سیاست Policy
Nasrafarda.net
nasrefardanews
nasfarda

توصیه عجیب میدل ایست ماینیتور به رهبران عرب؛

اتحادیه عرب راهر چه سریع‌تر تعطیل کنید!

است. یمن یک چالش و بحران است. عراق وضعیتی نیمه بحرانی دارد و عملاً همه آن‌ها با طیف متنوعی از احتمالات و سناریوها در مورد آینده خود رو به رو هستند. در این شرایط، نوع خاص روابط کشورهای عربی با بازیگران مهم منطقه‌ای نظیر ایران، ترکیه و رژیم اسرائیل نیز با پیچیدگی‌های خاصی همراه است. روابط جاری کنونی میان کشورهای عربی بر پایه قاعده‌ای است که شباهت فراوانی به برنامہ «فت‌در» برابر غذا» دارد که زمانی در مورد رژیم بعث عراق در دهه ۱۹۹۰ میلادی اجرا می‌شد. در بطن این معادله، عملگرایی و حسابانه و ناعادلانه‌ای که مبنی بر باج خواهی و قلدورمایی است حاکم می‌باشد.

در این راستا، کشورهای ثروتمند عربی با کشورهای فقیرتر اریزنی می‌کنند تا در ازای ارائه کمک‌های مالی به آن‌ها، حمایت سیاسیشان را جلب کرده و آن‌ها را وارد میدان مین دارد؛ در این راستا، شماری از تحرکات دیپلماتیک در هفته گذشته و در بیش از یک پایتخت عربی و به طور خاص در قاهره پایتخت مصر در رابطه با نشست‌های مختلف نظامی صریح و پنهان آمریکا و اسرائیل از خود، احساس قدرت بیشتری می‌کنند. در این میان کشوری نظیر مصر اگر به دلیل بحران‌های اقتصادی و متعاقباً وحشت نظام سیاسی این کشور از ناراضیاتی‌های داخلی نبود، بسیار بعید بود که تا این حد به کشورهای مختلف عربی حاشیه‌حلیج فارس وابسته باشد و عملاً از هوا و صوت‌های آن‌ها در حوزه مسائل سیاسی و دیپلماتیک خود بیبروی نماید. اینطور به نظر می‌رسد که این معادلات مرتبط با جایگاه کشورهای ضعیف و قوی، به نحو جدی‌تری در قالب نشست‌های مختلف اتحادیه عرب نیز خود را به نمایش گذاشته و می‌گذارند. در این میان، به سختی کار عوامل برگزاری نشست‌های مختلف اتحادیه عرب نیز پی می‌بریم، زیرا آن‌ها عملاً باید تعیین کنند که کدام رئیس جمهور یا رهبر کشور باید با چالپوشی بیشتری رو به رو شود و کدام‌حتری اگر مورد بی‌اعتنایی قرار گیرد چندان مهم نیست.

سی‌ان‌ان با اشاره به پیوستن ایران به سازمان شانگهای،

ایران یک گام دیگر به چین و روسیه نزدیک می‌شود

می‌تواند به مقابله با یک‌جانبه‌گرایی واشنگتن کمک کند» گفت که خنثی کردن تحریم‌های مستمرگانه آمریکانیزامند،راحل‌های جدید است.
این شبکه آمریکایی افزود: پیوستن به سازمان همکاری شانگهای که در تهران به عنوان «زروود موفقیت‌آمیز به مرحله جدیدی از همکاری اقتصادی» مورد استقبال قرار گرفته است در حالی صورت می‌گیرد که مذاکرات بر سر احیای توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ تاکنون به نتیجه نرسیده و جنگ روسیه علیه اوکراین جهان در حالت قطبی خاصی قرار داده که از زمان جنگ سرد بی‌سابقه است. سازمان همکاری شانگهای که در سال ۲۰۰۱ تأسیس شد تقریباً یک-سوم اقتصاد جهان را در اختیار دارد. این بلوک شامل کشورهای شوروی سابق، یعنی

تظاهرات مخالفان سلطنت در مقابل ساختمان پارلمان انگلیس در شهر.

منبع: یورونیوز

منبع: رویترز

گفت و گو

پیشنهاد سفیر پیشین ایران در پکن جهت

رفع اثر گذاری تحریم‌ها؛

ایجاد پول واحد شانگهای

اقدام علیه آمریکاست

سفیر پیشین ایران در پکن گفت: در صورت پذیرش پیشنهاد ایران برای ایجاد پول واحد میان اعضای سازمان همکاری شانگهای، اثر گذاری تحریم‌های بانکی و تسویه‌بخت کمتر خواهد شد. «جوادمصوری» درباره عضویت رسمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای گفت: پیمان شانگهای به دلیل شرایط ژئوپلتیک، جمعیت و اقتصادی اعضای تشکیل دهنده آن از سازمان‌های بسیار تاثیرگذار منطقه‌ای و بین‌المللی است و وجود چین و روسیه به عنوان اعضای دائمی شورای امنیت سازمان ملل متحد بر اهمیت این پیمان می‌افزاید.سفیر پیشین ایران در چین افزود: از آنجایی که اعضای شانگهای غالباً کشورهای در حال رشد سریع هستند تاثیر گذاری آن‌ها میان کشورهای قریبایی و آمریکای جنوبی و حتی در بخش‌هایی از اروپا چشمگیر خواهد بود.

وی ادامه داد: عضویت رسمی ایران به دلیل نفوذ، قدرت اقتصادی و بازارهای کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای فرصت بسیار مهم و حائز اهمیت در اختیار کشورمان قرار می‌دهد.

همکاری اعضای شانگهای در

خنثی‌سازی تحریم‌ها با ایران

کارشناس مسائل چین خاطر نشان کرد: روابط خوبی با اعضای سازمان همکاری شانگهای وجود دارد بطوریکه در یک تا ۲ سال گذشته این کشورها در خنثی‌سازی تحریم‌ها با ایران همکاری می‌کردند. غربی‌ها بارها اعتراض خود را نسبت به این موضوع عنوان کرده‌اند.

موفقیت سیاست خارجی ایران با

عضویت در پیمان شانگهای

منصوری، رسمی شدن عضویت کشورمان در نشست روز گذشته سران عضو سازمان همکاری شانگهای در سمرقند را بیانگر موفقیت سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران ارزیابی کرد و گفت: بسا توجه به اینکه چند کشور عضو از همسایگان ابران هستند این موضوع می‌تواند در توسعه روابط و تعاملات منطقه‌ای گشایش‌های قابل ملاحظه‌ای داشته باشد. ایسن دیپلمات پیشین، در درباره فر هت‌های اقتصادی عضویت ایران در پیمان شانگهای یادآور شد: حجم تجارت ایران و کشورهای عضو شانگهای در یکسال گذشته بیش از ۳۰ درصد افزایش پیدا کرده و بیش‌سند، واحد پولی مشترک میان اعضا در حال بررسی است که بانکی کمتر خواهد شد.

افزایش حجم مبادلات اقتصادی

ایران با اعضای شانگهای

منصوری خاطر نشان کرد:نخستین سال همکاری ایران با اعضای شانگهای در زمینه گسترش مبادلات گذشت، ضمن اینکه به‌تازگی یکسوم دیگر نیز آغاز شده است. به نظر می‌رسد در سال دوم، حجم مبادلات به ۴۵ تا ۴۰ درصد افزایش یابد. کارشناس مسائل چین ادامه داد: در یکسال گذشته شاهد افزایش رفت و آمدهای سیاسی و منطقه‌ای هم بوده‌ایم و در مجموع عضویت رسمی ایران در پیمان شانگهای به لحاظ منطقه‌ای و بین‌المللی به سود کشور خواهد بود. منصوری با اشاره به رویکرد یکجانبه گرایانه آمریکا

مقابل بیشتر اعضای پیمان شانگهای، گفت: تعاملات سیاسی و تبادلالت اقتصادی بر امنیتی تاثیر مستقیم دارد و منافع مشترک اعضا در تداوم همکاری‌ها مؤثر خواهد بود. از آنجایی که بیشتر اعضای شانگهای دشمن مشترک دارند همکاری در موضوعات امنیتی و دفاعی دور از دسترس نیست. عضویت رسمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای در نسبت و دومین نشست سران این سازمان در سمرقند اعلام شد. اسناد عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای روز چهارشنبه به امضای حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه و دبیر کل سازمان همکاری شانگهای رسید و لایحه عضویت در این نهاد اقتصادی منطقه‌ای برای طی مراحل قانونی تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است. بیست و دومین اجلاس سران سازمان همکاری شانگهای روز جمعه در حالی به کار خود پایان داد که ۹ کشور جمهوری اسلامی ایران، هند، جمهوری قزاقستان، جمهوری خلق چین، قرقیزستان، پاکستان، فدراسیون روسیه، تاجیکستان و ازبکستان عضو رسمی سازمان همکاری شانگهای هستند و سه کشور افغانستان، بلاروس و مغولستان دارای وضعیت ناظر و ۶ کشور جمهوری آذربایجان، جمهوری ارمنستان، پادشاهی کامبوج، جمهوری دموکراتیک فدرال نپال، جمهوری ترکیه و جمهوری دموکراتیک سوسیالیستی سریلانکا

شرکای گفت و گوی سازمان همکاری شانگهای هستند.